

BARAZA LA WAWAKILISHI ZANZIBAR

Simu Nam. + 255 24 2230602/1
Fax Nam. + 255 24 2230215
Tovuti: www.zanzibarassembly.gov.tz

SANDUKU LA BARUA 902,
ZANZIBAR
Barua Pepe: zahore@zanlink.com

HOTUBA YA MAONI YA KAMATI YA ARDHI NA MAWASILIANO KUHUSU MAKADIRIO YA MAPATO NA MATUMIZI YA WIZARA YA UJENZI, MAWASILIANO NA USAFIRISHAJI KWA MWAKA WA FEDHA 2017/2018

Mheshimiwa Spika,

Awali ya yote napenda kumshukuru Mwenyezi Mungu muumba mbingu na ardhi na vilivyomo ndani yake kwa kunijaalia uzima na afya njema na kuweza kusimama mbele ya Baraza hili kuwasilisha Hotuba ya Maoni ya Kamati ya Ardhi na Mawasiliano ya Baraza la Wawakilishi kuhusu Makadirio ya Mapato na Matumizi ya Kazi za Kawaida na Maendeleo ya Wizara ya Ujenzi, Mawasiliano na Usafirishaji kwa Mwaka wa fedha 2017/2018.

Mheshimiwa Spika,

Aidha, napenda kuchukua fursa hii kukushukuru wewe binafsi kwa kuniruhusu kusimamia mbele ya Baraza lako tukufu kuchangia katika Hotuba ya Waziri wa Ujenzi, Mawasiliano na Usafirishaji kuhusu Makadirio ya Mapato na Matumizi ya Wizara hiyo kwa Mwaka huu wa fedha 2017/2018.

Mheshimiwa Spika,

Pia, napenda kutoa shukrani zangu kwa Waziri na Naibu Waziri wa Wizara ya Ujenzi, Mawasiliano na Usafirishaji pamoja na Katibu Mkuu, Naibu Katibu Mkuu, Wakurugenzi na watendaji wote wa Wizara hii kwa ushirikiano mkubwa walioutoa katika kufanikisha kumalizika kwa kazi hii ya Kamati.

Mheshimiwa Spika,

Kwa dhati kabisa, napenda tena kuipongeza Wizara ya Ujenzi, Mawasiliano na Usafirishaji kwa kuweza kuwasilisha mbele ya Baraza lako tukufu Bajeti hiyo kwa mwaka wa fedha 2017/2018

kwa umakini na umahiri wa hali ya juu kwa Bajeti inayozingatia mfumo wa Programu “Program Based Budget”(PBB).

Mheshimiwa Spika,

Vile vile, napenda kutoa shukrani zangu za dhati kwa Wajumbe wa Kamati ya Ardhi na Mawasiliano kwa mashirikiano waliyonipatia katika kipindi chote cha kazi za Kamati na hatimaye kufanikisha kazi zetu kwa lengo la kuisimamia na kuishauri Serikali. Naomba sasa niwatambue wajumbe wa Kamati hii amabao ni:

1. Mhe. Hamza Hassan Juma - Mwenyekiti
2. Mhe. Suleiman Sarhan Said - Makamo Mwenyekiti
3. Mhe. Khadija Omar Kibano - Mjumbe
4. Mhe.Said Omar Said - Mjumbe
5. Mhe. Mohamedraza Hassanali - Mjumbe
6. Mhe. Mwanaidi Kassim Mussa - Mjumbe
7. Mhe. Nassor Salim Ali - Mjumbe
8. Ndg. Fatma Omar Ali - Katibu

Mheshimiwa Spika,

Kwa mwaka wa fedha 2016/2017, Baraza la Wawakilishi liliidhinishia Wizara ya Ujenzi, Mawasiliano na Usafirishaji jumla ya Tshs. 6.324 bilioni kwa ajili ya Fungu P01 kwa Matumizi ya kazi za Kawaida. Aidha, Baraza pia liliidhinishia Wizara ya Ujenzi, Mawasiliano na Usafirishaji kutumia jumla ya Tshs. 182.230 bilioni kwa ajili ya Matumizi ya kazi za Maendeleo. Vile vile, kwa mwaka wa fedha 2016/2017, Wizara iliidhinishiwa kukusanya jumla ya Tshs. 1.762 bilioni kama ni mapato yatokanayo na vyanzo mbali mbali vya Wizara hii ambapo hadi kufikia Machi, 2016 Wizara ilikuwa imeshakusanya jumla ya Tshs. 1.121 bilioni katika vyanzo hivyo ambazo ni sawa na asilimia 64 ya makadirio ya mapato kwa mwaka.

Mheshimiwa Spika,

Kutokana na mafanikio makubwa yaliyotokana na jitihada za Wizara ya Ujenzi, Mawasiliano na Usafirishaji zilizopelekea kuongezeka ukusanyaji wa mapato ya Serikali kupitia fedha za ulipaji wa leseni, faini za makosa ya Barabarani, Usimamizi na Usajili wa Wakandarasi wazalendo

pamoja na wakandarasi kutoka nje ya nchi, uuzaji wa tiketi, tozo za bandari na tozo zinazotozwa na Uwanja wa Ndege wa Kimataifa wa Abeid Amani Karume kwa watumiaji.

Mheshimiwa Spika,

Kamati ya Ardhi na Mawasiliano inapenda kuchukua fursa hii tena kuipongeza Wizara hii kwa juhudi zao wanazozichukua kwa kuweza kuvuka lengo la makusanyo ya mapato katika vyanzo vyao mbali mbali viliopo hapa nchini.

Mheshimiwa Spika,

Imeelezwa katika hotuba ya Bajeti ya Wizara hii ya Ujenzi, Mawasiliano na Usafirishaji kwa mwaka huu wa fedha 2017/2018 Wizara hii imepangiwa Tshs. 9.220 bilioni kwa ajili ya matumizi ya kazi za kawaida na Tshs. 46.230 bilioni kwa ajili ya kazi za maendeleo. Aidha, Wizara inakadiriwa kukusanya Tshs. 2.883 bilioni kupitia vyanzo vyao vya ndani. Aidha, katika utaratibu mpya wabajeti inayozingatia programu (PBB), Wizara hii imepangiwa kutekeleza Programu Kuu Nne (4) na Programu Ndogo Kumi na Mbili (12) kama zilivyofafanuliwa katika hotuba hiyo ya bajeti ya Wizara hii ya Ujenzi, Mawasiliano na Usafirishaji.

Mheshimiwa Spika,

Kamati yangu pia inaisisitiza Wizara kuwa makini sana na matumizi ya fedha zitakazolingizwa katika Programu hizo kwani licha ya uhaba wa fedha, matokeo ya fedha zitakazolingizwa yatahitaji kuonekana na kupimwa kwa umakini na umahiri mkubwa hususan katika utekelezaji wa Programu hizo muhimu.

PROGRAMU YA MIUNDOBINU YA HUDUMA ZA USAFIRISHAJI

Mheshimiwa Spika,

Miongoni mwa majukumu makuu ya Programu Kuu hii ni kuhakikisha uwepo wa miundombinu bora na huduma za usafiri zilizobora, salama na endelevu. Aidha, Programu Kuu hii inakusudiwa kutekelezwa kupitia Programu Ndogo nne (4).

PROGRAMU NDOGO YA UTUNZAJI NA MATENGENEZO YA BARABARA

Mheshimiwa Spika,

Kupitia Programu Ndogo ya Utunzaji na Matengenezo ya Barabara, Kamati yangu inaomba Wizara kwa kushirikiana na Halmashauri kupitia Makatibu wao kuziwekea utaratibu mbadala wa kuzienzi na kuendelea kuzitunza barabara zetu kwa Upande wa Unguja na Pemba kwa kuzifanyia usafi barabara ambazo hujengwa kwa fedha za wavuja jasho la wananchi walio chini.

Mheshimiwa Spika,

Licha ya mafanikio makubwa kwa upande wa Idara ya Ujenzi na Utunzaji Barabara (UUB) kwa kukamilisha ujenzi wa barabara zenye urefu wa kilomita 23.40 kwa Unguja na Pemba, bado Idara hii inakumbwa na changamoto mbali mbali kama vile ukosefu wa vifaa vya kutendea kazi, uchakavu wa mitambo ya kutengenezea lami pamoja na ukosefu wa wataalamu hususan katika sekta ya ujenzi wa barabara zenye kiwango. Hii inapelekea kujengwa kwa barabara zisizo na viwango na kupelekea kuhatarisha maisha ya jamii. Mfano mzuri na wenye uhalisia ni ujenzi wa barabara ya Mgaadu – Kiwani yenye urefu wa kilomita 5.85 barabara ambayo haikufika hata mwezi tokea kufunguliwa kwake.

Mheshimiwa Spika,

Kutokana na kadhia hiyo, Kamati yangu inaiomba Serikali kwa kushirikiana na Wizara husika kununua mitambo mipya ya utengenezaji lami, ambapo mitambo iliyopo sasa imedumu kwa zaidi ya miaka 25 tangu kuanza kazi mwaka 1992 na kupelekea watendaji kufanya kazi katika mazingira magumu na hatarishi kwa afya zao.

Mheshimiwa Spika,

Sambamba na hilo, Kamati yangu inaiomba Serikali kwa bajeti ya mwaka huu ni vyema kuongeza fedha katika fungu la utunzaji na matengenezo ya barabara ili kuweza kuzihami barabara zilizoharibika ambazo zilikuwa hazimo katika mipango ya bajeti hii tunayoipitisha hivi sasa. Pamoja na kuziongezea bajeti halmashauri zetu na mabaraza ya miji ili kuweza kuzikarabati pia barabara zetu za ndani.

Mheshimiwa Spika,

Aidha, Kamati yangu inaitaka Wizara kuharakisha ujenzi wa Barabara ya Wete - Chake ambayo imekwama kwa zaidi ya miaka tisa hivi sasa wakati tenda imesajiliwa na tayari barabara mbili ile

ya Wete - Gando na Wete - Konde zimeshajengwa lakini hii ya Wete - Chake imekuwa na kigugumizi wakati pesa zipo na mkandarasi alikwishakupatikana. Hali hii haipendezi hata kidogo kwani Miradi mikubwa ya Wizara hii inakuwa na changamoto nyingi ambazo zinaweza kuepukikab ikiwa waliyopewa dhamana watakua makini katika kusimamia majukumu yao. Pia Kamati yangu inaendelea kuisitiza kuwa kwa vile barabara ile imeshafanyiwa tathmini ya kulipwa fidia wananchi watakaoathirika na mradi huo, basi Serikali iwalipe wananchi hao ili waweze kujiimarisha na masuala yao mengine ya kimaisha.

Mheshimiwa Spika,

Kamati yangu inapongeza jitihada zinazofanywa na Serikali hivi sasa katika maandalizi ya kujenga upya barabara ya Mahonda, Kinazini, Chaani hadi Mkwajuni kwani itawaondolea shida ya usafiri wananchi hasa wa Chaani ambao hivi sasa wanapata taabu sana kutokana na barabara yao kuwa iko hali mbaya sana. Hata hivyo, Kamati yangu ingelipendelea zaidi kuona ujenzi huo unaanzia Kituo cha Polisi cha Bububu kwani ubovu wa barabara ile umeanzia hapo. Tunaishauri Serikali isione hasara kutumia pesa wakati watakaofaidika ni wananchi wenyewe ambapo tumeshuhudia barabara za wenzetu tunapokwenda nchi za nje. Mfano mzuri ni majirani zetu Tanzania Bara ambao wameanza kujenga 'Fly-Overs'. Sasa sisi tunaona hasara ya nini? Hivyo nawaomba Wajumbe wenzangu kwa Baraza hili tuilazimishe Serikali kufanya ujenzi wa Barabara hiyo ukianzia Kituo cha Polisi cha Bububu.

Mheshimiwa Spika,

Pia, tunaitaka Serikali kuharakisha kulipa fidia wananchi watakaoathirika na ujenzi wa barabara hii mpya na ya kisasa. Msisitizo wa Kamati yangu ni kwamba kujengwa kwa mitaro ya kutolea maji ya mvua wakati wa ujenzi huo hasa kwa ya yale maeneo muhimu ambayo yanajulikana kuwa hupata maji maji wakati mvua zinaponyesha. Pia, kuweka njia maalum au mabomba ya kupitisha maji pamoja na Mkonga ilikuweza kuzihami barabara hizo na ukataji wa huduma muhimu za mawasiliano kama ilivyotokeza katika barabara ya Fuoni. Aidha, kutokana na kadhia hiyo, tunaiomba Serikali itueleze kuwa katika hatua ya ujenzi wowote utakaotokezea hapo baadae kwa namna gani hakutoathiri huduma hizo ambazo tayari zishatumia pasa nyingi katika uwekaji wake.

PROGRAMU NDOGO YA USIMAMIZI WA USAFIRISHAJI

Mheshimiwa Spika,

Vile vile, moja kati ya Programu ndogo iliyotengwa kutekelezwa Kupitia Programu Kuu hii ni Programu ndogo ya Usimamizi wa Usafirishaji ambapo kwa mwaka wa fedha 2016/2017, Baraza lako tukufu liliidhinisha jumla ya Tshs. 561,430 milioni kwa ajili ya utekelezaji wa huduma za usimamizi wa usalama barabarani, usimamizi wa utoaji wa huduma za usafiri wa barabara, mategenezo ya vyombo vya moto pamoja na kusimamia usafiri wa barabara. Aidha, Kamati inashangazwa kuona kwa mwaka huu kupitia Programu ndogo hii inaombewa jumla ya Tshs. 1,188,974 Bilioni.

Mheshimiwa Spika,

Kitu kinachosikitisha kabisa ni Kamati kuona baadhi ya Idara kuidhinishiwa fedha ila uingizwaji wa fedha hizo huwa haziwi kama zilivyopangwa kutoka Wizara ya Fedha hali ambayo husababishia Idara hizo kufanya kazi katika mazingira magumu kama vile Idara ya Usafiri na Leseni iliopo (Mwanakwerekwe) ambapo jengo hilo huvujiwa na maji hususan katika kipindi kama hiki cha mvua na wafanyakazi kukosa hata pakukaa.

Mheshimiwa Spika,

Licha ya hayo, Kamati yangu imeshangazwa kuona Bodi ya Usafiri Barabarani kutofanyakazi tangu Bodi hiyo ilipoanzishwa kwa mujibu wa Sheria ambapo iliwahi kukutana kikao kimoja tu cha ufunguzi kwa Mweyekiti na Wajumbe wake kukutana ambapo hadi kufikia leo wajumbe hao wanadai fedha zao za kikao hicho hali hii inatusikitisha sana kwa manufaa ya Taifa letu.

Mheshimiwa Spika,

Vile vile, Kamati yangu inaiomba Wizara kwa kushirikiana na Idara husika kuandaa utaratibu wa kuimarisha usalama wa barabarani kwani barabara zetu nyingi zilizopo mjini na vijijini huwa hazina hata alama za barabarani kitu ambacho hupelekea ongezeko za ajali zisizokuwa za lazima kwa madereva wetu.

PROGRAMU NDOGO YA UJENZI WA MIUNDOMBINU YA USAFIRISHAJI

Mheshimiwa Spika,

Majukumu yaliopangwa kutekelezwa ndani ya Programu Ndogo hii ni Uimarishaji wa Miundombinu ya Barabara, Uimarishaji wa Miundombinu na Huduma za Usafirishaji wa Anga na Uimarishaji wa Miundombinu na Huduma za Bandari. Kupitia programu hii, Kamati inalishauri Shirika la Bandari Zanzibar kuandaa utaratibu maalum wa ukaguzi wa mizigo ya

wageni wanaoingia ndani ya nchi yetu kupitia Bandari ili kuondoa usumbufu unaowakabili wageni wakati wa kuteremka meli. Pamoja na hayo, Kamati pia inaitaka Wizara kwa kushirikiana na Shirika la Bandari kuharakisha ununuzi wa mashine za ukaguzi wa mizigo.

Mheshimiwa Spika,

Aidha, Kamati yangu inalitaka Shirika la Bandari kuwa na mipango sahihi na endelevu kwani nchi yetu inatekeleza sana biashara na usafirishaji wa abiria na mizigo, kwa hiyo ni vyema kuangalia sera zetu pamoja na Sheria kuwaruhusu ‘Private sector’ kuelekea katika ICD's ili kuhifadha makontena kwani pale Bwawani yanapokaa Makontena hivi sasa ni pahala pa dharura. Sisi sote ni mashahidi juu ya hali ilivyokuwa mbaya pale mwekezaji alopotaka kulitumia eneo lile jinsi tulivyopata taabu mpaka kupelekea Makamo wa Pili wa Rais kuingilia kati na kuokoa hali. Pamoja hali hiyo ilivyokuwa, lakini hivi sasa tumeshajisahau hatujui kuwa ile hali inaweza kujirejea tena na kuwapa taabu wafanyabiashara wetu pia na watendaji wa Shirika wenyewe. Kwa hakika huu ndio muda muafaka kuwaalika wawekezaji wanaotaka kuelekea kwenye kujenga ICD's kwa ajili ya kuhifadha Makontena.

Mheshimiwa Spika,

Kamati yangu pia inamuomba Waziri kufuatilia masuala ya maslahi ya wafanyakazi wa Shirika kwa kuzingatia majukumu yao kama Shirika na sio Idara.

Mheshimiwa Spika,

Shirika la Meli tunawapongeza kwa kufanya kazi zao kwa ufanisi mkubwa lakini ushauri wa Kamati yangu ni kuharakisha ununuzi wa Meli nyingine ya Mafuta ili kuongeza mapato ya Shirika kwani iliyopo imeshakuwa ya muda mrefu sana. Pamoja na kuwa Shirika limeweza kununua Meli ya Mapinduzi II, Kamati yangu inahisi iko haja ya kununua Meli nyingine ya mizigo yenye muundo ambao utaweza kupakia magari mengi pamoja na mizigo kama zilivyo baadhi ya Meli za watu binafsi ili kuongeza mapato kwa Shirika lakini pia kubana matumizi pale Serikali inapotokea kuwa na mizigo yao hasa wakati wa Sherehe mbali mbali za kitaifa.

Mheshimiwa Spika,

Licha ya mafanikio hayo bado wananchi wanataka kujua kibiashara kama Meli yetu ya Mapinduzi II inamuelekeo wa kuleta faida kubwa kwa majaribio yanayoendelea kufanywa na Shirika kwa hivi sasa hasa safari za Comoro, Tanga na Mombasa.

Mheshimiwa Spika,

Hata hivyo, Kamati yangu inaipongeza Mamlaka ya Usafiri Baharini (ZMA) kwa jitihada wanazozichukua kwa kuweza kukisimamia Chuo cha Mabaharia hapa Zanzibar (DANOUS) kilichopo hapo Chukwani. Kamati yangu pia inawaomba Waheshimiwa Wajumbe tuwapeleke vijana wetu waende wakasome ubaharia kwani vijana wakitoka pale wanaweza kuajiriwa katika Meli za kimataifa.

Mheshimiwa Spika,

Kamati yangu inamtaka Mheshimiwa Waziri kupitia ZMA kulisimamia suala la Jamhuri ya Muungano wa Tanzania kuharakisha kuridhia mkataba wa “Panama Convention” ili Tanzania iweze nayo kufaidika na nafasi za ajira kwani hadi hivi sasa tunawasilisha ripoti yetu kuna vijana wetu wameshushwa kwenye Meli za nje kutokana na Tanzania kuchelewa kuridhia mkataba huo. Aidha Tanzania pia inatakiwa kusaini baadhi ya makubaliano ya kimataifa ili kuiwezesha Zanzibar kusajili meli za nje na hivyo kuongeza mapato kwa Mamlaka, lakini pia Tanzania kupitia SUMATRA kuharakisha kuwasilisha nyaraka za Zanzibar kupitia ZMA kwani IMO inazitaka ziwasilishwe kwa pamoja kama Tanzania. Kutekelezwa kwa jambo hili itakifanya Chuo chetu cha Ubaharia vyeti vyake kutambuliwa Duniani jambo ambalo litaweza kuzalisha ajira nyingi kwa Mabaharia wetu wa Tanzania.

Mheshimiwa Spika,

Kwa mantiki hiyo, Kamati yangu inaitaka ZMA kuhakikisha wakala wetu tuliompa dhamana ya kusajili Meli za nje anakuwa muadilifu kwa kutokusajili Meli zilizo na matatizo Duniani lakini pia kupakia bidhaa halali ili wasituchafulie jina letu na uhusiano wetu na mataifa mengine Duniani. Vile vile, Kamati inaitaka ZMA kununua boti za uokozi ili kuweza kusaidia pale panapotokea ajali yoyote huko Baharini pamoja na kulinda usalama wa abiria pamoja na mizigo yao kwa kupakia mizigo inayolingana na uwezo waliopewa kwa mujibu wa Sheria.

Mheshimiwa Spika,

Kwa upande wa Mamlaka ya Viwanja vya Ndege Zanzibar, Kamati inaipongeza Mamlaka hii kwa uwekaji wa “Transformer” mpya katika kiwanja cha ndege cha Pemba ambayo itasaidia sasa huduma zitakazokuwa zinatolewa ni za uhakika na usalama zaidi. Hata hivyo, pamoja na pongezi hizo, Kamati yangu inasononeshwa na kutoridhishwana kauli ya Serikali inayoitoa kila siku hapa Barazani kwa zaidi ya miaka mitano kuhusu ujenzi wa Terminal II hapo A.A. Karume International Airport, kwani tangu ujenzi umeanza sisi Wajumbe wa Baraza hili la Wawakilishi tulisema sana kuwa kwanza Uwanja hauko katika vipimo sahihi umezidi mbele kwa karibu mita 30 ila mawazo yetu hayakuzingatiwa, lakini pia “style” ya ujenzi wa Uwanja huo tulioambiwa eti ni mtindo wa “Design and Building.”

Mheshimiwa Spika

Pamoja na hayo, kila siku zikienda ukweli umedhihiri kuwa hatukua makini tangu mwanzo wa ujenzi huo. Serikali haikumpata mshauri muelekezi mzuri ambaye ndie mtaalamu anaeishauri Serikali matokeo yake amekula pesa zetu nyingi na hakutushauri vizuri na cha kushangaza Serikali yetu imekaa kimya jengo limelala hakuna kauli yoyote ya Serikali inayoaminika kwa hivi sasa kwetu sisi Wawakilishi kwani imefika pahala mpaka kiongozi wetu wa nchi aliandikiwa hotuba alipokuja kulihutubia Baraza na kutupa matumaini kuwa Uwanja wetu wa Terminal II kuwa utaanza kujengwa lakini hadi leo tunashuhudia viongozi wakienda huku na kule, mapesa mengi yameshatumika kwenye ujenzi ule ikiwa ni jasho la wananchi wetu masikini walipa kodi na pia kupitia bajeti hii Serikali inatuomba tena kuidhinisha mapesa mengine bila ya kujua kuwa yatatosha na kukamilisha ujenzi wa Uwanja huo. Kamati inaona kizungumkuti kwani hatujui hatma ya ukamilishaji wa Uwanja huo ambao kwa wakati huu unahitajika zaidi hasa kwa kuzingatia idadi ya watalii wanaongezeka kila siku zikienda mbele.

Mheshimiwa Spika,

Kwa kweli tumechoka na kauli tupu tunataka vitendo. Wananchi wanataka uwanja wao wautumie kwani tunaona aibu majirani zetu ambao wamechelewa kujenga Viwanja vyao hivi sasa wanakamilisha ili wavitumie wakati sisi ndio kwanza tunasoma utenzi na kupigiana makofi ya

kupongezana lakini mimi na Kamati yangu mwaka huu tunataka kiwanja chetu kimalizike na kuanza kutumika haraka iwezekanavyo..

Mheshimiwa Spika,

Kamati yangu pia inaitaka Serikali kupitia Mamlaka ya Viwanja vya Ndege kuharakisha ununuzi wa kifaa cha kuongozea Ndege (ILS) hasa wakati wa kutua kwenye hali ya hewa mbaya ya ukungu na mvua kubwa. Kifaa hiki ni muhimu sana kwa kiwanja chetu cha kimataifa kwani miongoni mwa vigezo ambavyo kiwanja chetu (ambacho kiko kwenye “Category Nine”) kimepatiwa ni lazima kuweka kifaa hicho hasa ukizingatia hivi sasa ndege nyingi kubwa za kimataifa zinakuja hapa Zanzibar.

Mheshimiwa Spika,

Vile vile, Kamati yangu inaishauri Serikali kupitia Mamlaka ya Viwanja vya Ndege kuharakisha ununuzi wa “Screen Machine” ya kukagulia mizigo mikubwa kwani hivi sasa ndege nyingi kubwa haziji hapa Zanzibar kwasababu haziwezi kupakia mizigo ambayo haijakaguliwa kwa mashine hiyo kutokana na usalama wa Ndege zao jambo ambalo wafanya biashara wengi wa hapa Zanzibar wanakosa biashara au kupelekea mizigo yao Tanzania Bara na kupelekea Serikali yetu kukosa mizigo pia mapato kwa Mamlaka.

Mheshimiwa Spika,

Pamoja na matatizo madogo madogo ya kiutendaji lakini Kamati yangu inaipongeza Mamlaka ya Viwanja vya Ndege kwa maboresho ya Uwanja wetu wa Ndege huku wakisubiri uwanja wetu wa Terminal II ukamilike ili na wao wafanye kazi kwa ufanisi zaidi na utulivu. Kutokana na kadhia hii, tunamuomba Mkurugenzi Mkuu wa Mamlaka ashirikiane na Bodi yake pamoja na watendaji wengine kwani bado kuna manung'uniko madogo madogo ambapo Kamati yangu haifurahishwi na hali hiyo.

Mheshimiwa Spika,

Kamati yangu inaishauri Serikali kuangalia upya mfumo wa uendeshaji wa Mamlaka ya Viwanja vya Ndege, ili kuiachia ikusanye mapato yao kama yalivyo mashirika mengine ya Serikali kwani Uwanja mkubwa ukimalizika utahitaji matumizi makubwa ya umeme jambo ambalo kwa mfumo huu wa mapato kuingia Serikalini na kusubiri ‘**retention**’ itakuja kuleta taabu kubwa kwa

uendeshaji wa Uwanja huo. Pia Serikali inatakiwa kuwasomesha na kuwaandaa vijana kwa ajili ya kukabiliana na uendeshaji wa Uwanja mpya (Terminal II) kiutawala, kiusalama na kiufundi kwani utatumia teknolojia kubwa na ya kisasa. Hayo ni mambo muhimu labda Waziri akija kufanya majumuisho aje kutuambia wamejiandaa vipi na hali hiyo hapo baadae na je kuna watu ambao kwa hivi sasa wako masomoni kwa ajili ya uendeshaji wa Uwanja mpya.

PROGRAMU NDOGO YA HUDUMA ZA USAFIRISHAJI

Kuwepo kwa programu ndogo hii ni kutoa huduma ya Usimamizi wa Shughuli za Uendeshaji wa Meli na Uwakala. Kamati inaiomba Shirika la Meli kutafuta njia mbadala za kuweza kulitatua tatizo la uuzaji wa tiketi za mkono hali ambayo inaipelekea Serikali na Taifa kwa ujumla kukosa mapato. Hivyo, Kamati inaendelea kulitaka Shirika kuharakisha utumiaji wa elektroniki kwa uuzaji wa tiketi ili kuisaidia pato letu lisipotee.

PROGRAMU YA UHIFADHI NA UIMARISHAJI WA MAKAAZI

Mheshimiwa Spika,

Programu hii ina lengo la kuhakikisha kuwepo kwa majengo bora ya Serikali, makaazi bora yenye tija na manufaa kwa jamii pamoja na kuhifadhi na kuuendeleza Mji Mkongwe wa Zanzibar kihistoria na kiutamaduni.

PROGRAMU NDOGO YA UIMARISHAJI WA MAKAAZI

Kamati yangu kupitia programu ndogo hii inachukua fursa adhimu ya kuipongeza Wizara ya Ujenzi, Mawasiliano na Usafirishaji kwa kuona umuhimu wa kuzitengea fedha Bodi ya Usimamizi wa Kodi za Nyumba na Bodi ya Condomium, bodi ambazo kwa muda mrefu zipo bila ya kufanyakazi yoyote.

Mheshimiwa Spika,

Mfano mzuri Bodi ya Condomium iliyoanzishwa kwa mujibu wa Sheria ya Condomium No. 10 ya 2010 ambapo kifungu cha 28(1) kinampa Mamlaka Mhe. Rais kuweza kuteuwa Mwenyekiti wa Bodi hiyo kwa ajili ya utekelezaji bora wa majukumu hayo. Aidha, kitu cha kusikitisha ni kuwa tangu Mwenyekiti huyo kuteuliwa mwaka 2014 na Mhe. Rais na Mhe. Waziri kuteuwa Wajumbe wa Bodi hiyo, bodi hiyo haikuwahi kukutana hata mara moja kwa kipindi cha miaka yote mpaka Mwenyekiti huyo kumaliza uhai wake wa kutumikia majukumu ya Bodi hiyo.

Kutokana na kadhia hiyo, Kamati yangu inaiomba Serikali na Wizara nyengine suala kama hili kuliangalia kwa jicho la wazi kabisa lisije kutokea ambapo huzorotesha na kukwamisha utekelezaji ulio imara kwa Sheria zetu tunazozitunga katika Muhimili huu mtukufu.

**PROGRAMU YA HUDUMA ZA TECHNOLOGIA YA HABARI NA MAWASILIANO
(TEHAMA)**

Mheshimiwa Spika,

Azma kubwa ya Programu hii ni kuhakikisha kuwepo kwa miundombinu na huduma bora za Tecknolojia ya Habari na Mawasiliano Zanzibar. Aidha, Programu Kuu hii itatekelezwa chini ya Programu ndogo mbili:

- (1) Programu ya Usimamizi wa Miundombinu ya Mawasiliano, na
- (2) Programu Ndogo ya Usimamizi wa Huduma za Mawasiliano.

Mheshimiwa Spika,

Kamati yangu kupitia utekelezaji wa Programu hii inaiomba Idara ya Mawasiliano kwa kushirikana na Wizara kuja kuwapatia Wajumbe wa Baraza lako Tukufu elimu juu ya umuhimu wa matumizi ya tecknolojia ya Habari na Mawasiliano. Vilevile, Kamati yangu inaendelea kuiomba Idara kuweza kuharakisha kukamilika kwa ujenzi wa vituo 10 vya usambazaji wa huduma hizo katika sehemu zote za Mjini na Vijijini.

Mheshimiwa Spika,

Pia, Kamati inaitaka Idara ya Mawasiliano kukaa pamoja na Mamlaka ya Mawasiliano ya Tanzania (TCRA) ili kuandaa utaratibu wa kulitafutia ufumbuzi tatizo sugu linaloikabili jamii juu ya matendo ya udanganyifu na utapeli unaofanywa na baadhi ya watu kwa kushirikiana na watendaji wa baadhi ya Mashirika ya simu za mkononi. Hali hiyo imepelekea watumiaji na wananchi kwa ujumla kupoteza imani ya matumizi ya mitandao pamoja na huduma zinazotolewa ambapo hupelekea hata mapato kutofikiwa.

Mheshimiwa Spika,

Pia, Kamati yangu inaitaka Mamlaka ya Mawasiliano Tanzania (TCRA) Kanda ya Zanzibar kuja Barazani kutoa elimu ya matumizi ya mtandao faida zake na hasara zake pale inapotumika

vibaya. Pia kutoa elimu kwa wananchi wetu ili waweze kuitumia mitandao kwa tija tofauti na hivi sasa vijana wengi wanavyoitumia mitandao hiyo, kwani kwa wakati wa Dunia ya sasa mitandao tukiitumia vizuri basi ni ajira kubwa.

Mheshimiwa Spika,

Kamati yangu inaitaka Mamlaka ya Mawasiliano Zanzibar kuharakisha kukamilisha marekebisho ya Sheria ya mtandao ili kuweza kuwalinda watumiaji na pia kuwabana wale wanaoitumia vibaya mitandao ikiwemo simu za mkononi.

**PROGRAMU YA UENDESHAJI NA URATIBU WA WIZARA YA UJENZI,
MAWASILIANO NA USAFIRISHAJI**

Mheshimiwa Spika,

Jukumu kubwa la Programu Kuu hii ni kusimamia uendeshaji na uratibu wa Wizara pamoja na kuhakikisha utayarishaji wa sera na mipango bora katika sekta zote tatu zilizo chini ya Wizara hii kama vile Sekta ya Ujenzi, Sekta ya Makaazi, Sekta ya Mawasiliano na Usafirishaji pamoja na usimamizi mzuri wa rasilimali watu.

Mheshimiwa Spika,

Kupitia Utekelezaji wa Programu Ndogo hizo, Kamati inaiomba Wizara kuhakikisha malengo yote yaliopangwa katika bajeti hii tunayoipitisha yanatekelezwa kwa umahiri na ufanisi wa hali ya juu ili kuondokana na changamoto zinazoendelea kujitokeza katika mambo mbali mbali yaliopo ndani ya Wizara hii, ambapo hii ndio Wizara moja kati ya Wizara inayogusa maslahi na maendeleo ya jamii.

Mheshimiwa Spika,

Kamati yangu baada ya kuzipitia Programu zote nilizozitaja hapo kabla imeona fedha hizo ni kidogo kutengwa kwa Wizara kubwa kama hii ambayo ndio muhimili na jicho la Serikali yetu, ambayo bado ina changamoto nyingi zinazohitaji kufanyiwa kazi zikiwemo zile za ubovu na uchakavu wa majengo ya nyumba za taasisi zake, uhaba wa vitendea kazi, uhaba wa usafiri kwa

ajili ya Idara mbali mbali pamoja na ufinyu wa bajeti. Hivyo, Kamati inashauri kwamba hali itakaporuhusu katika Bajeti ya mwaka ujao 2018/2019 watengewe fedha ambazo zitaweza angalau kupunguza changamoto zinazoikabili Wizara hii muhimu ambayo moja kwa moja inagusa maslahi mapana ya wananchi.

Mheshimiwa Spika,

Mwisho napenda kukushukuru tena kwa kunipa nafasi ya kuwasilisha maoni ya Kamati yangu kwa niaba ya Kamati pamoja na kuwashukuru Wajumbe wa Baraza lako Tukufu kwa kunisikiliza. Sasa niwaombe Wajumbe wa Baraza lako wajjadili na hatimae waiunge mkono bajeti hii ili wamuwezeshe Waziri kufanikisha na kutekeleza yale waliojipangia katika mwaka huu wa Fedha 2017/2018.

Mheshimiwa Spika,

Kwa niaba yangu na kwa niaba ya Kamati ya Ardhi na Mawasiliano naunga mkono hoja hii na naomba kuwasilisha.

Ahsante,

.....,

Mhe. Hamza Hassan Juma,

Mwenyekiti,

Kamati ya Ardhi na Mawasiliano,

Baraza la Wawakilishi,

Zanzibar.